TORAH OHR • PARSHAS TOLDOS • MAAMAR 3

# ביאור על הנ"ל

## An Explanation of the Above

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA
likuteitorah.com/torah-ohr/toldos/3/

## 1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 להבין ביאור הדברים ע"פ אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה כו'. הנה אם הוא לשון כאשר.

To understand the explanation of the matter [stated] on the verse, "If a man would give all the wealth of his house for love," etc. Now, "im" (if) is an expression of "when."

שיש אם שאין משמשין בלשון ספק. אלא בלשון ודאי כמו אם כסף תלוה. ואם יהי' [יהיה] היובל כו'

For there is an "im" that does not serve as an expression of doubt but as an expression of certainty, as in "Im (when) you lend money," and "V'im (and when) the Jubilee shall be," etc.

שאין זה לשון ספק כלל אלא שבודאי יהיה הדבר ויבא ולשון אם אינו אלא לשון כאשר.

where this is not an expression of doubt at all; rather, the thing will certainly be and come about, and the word "im" is nothing but an expression of "when."

פי' כאשר כסף תלוה את העני לא תהיה לו כנושה וכן כאשר יהיה היובל כו'. וכמו"כ [וכמו כן] אם יתן איש כו'.

That is: when you lend money to the poor man, you shall not be to him as a creditor; and likewise, when the Jubilee shall be, etc. And so too, "If a man would give," etc.

פי' כאשר יתן איש כו' שיתן בודאי. והיינו לעתיד (שיתן הוא לשון עתיד) שלע"ל [שלעתיד לבוא] יתן איש את כל הון ביתו.

means: when a man will give, etc., that he will certainly give. And this refers to the future (for "yiten," "would give," is the future tense): that in the Time to Come a man will give all the wealth of his house.

שבזה"ז [שבזמן הזה] אינו בא לידי גילוי להיות בבחי' זו שיתן כל הון ביתו. כ"א לעתיד דוקא.

For in this time it does not come to revelation, to be on this level, that one would give all the wealth of his house; but only in the Time to Come specifically.

והענין כי הנה הון ביתו היינו כמו האוצרות והמטמונים שמונחים בתוך הבית. והוא ע"ד מ"ש ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים.

And the explanation: now, "the wealth of his house" is like the treasures and hidden stores that lie within the house. And this is along the lines of what is written, "And by Daas (knowledge) the chambers are filled with all precious and pleasant wealth."

3 והנה כתיב בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן ובדעת חדרים ימלאון. פי' בחכמה הוא רק עצם בנין הבית לבד שהן אותיות התורה שנק' בתים כנודע.

Now it is written, "With Chochmah (wisdom) a house is built, and with understanding it is established, and by Daas (knowledge) the chambers are filled." The explanation: "with Chochmah" is only the essential building of the house alone, which [refers to] the letters of the Torah, which are called "houses," as is known.

ובתבונה יתכונן פי' עיקר קיום והעמדת תבנית ותוכן הבית ברבוי חדריו ומוצאיו ומובאיו הוא ע"י הבינה דייקא. אבל בדעת ימלאון כל החדרים בהון יקר כו'.

"And with understanding it is established" means: the main sustaining and setting up of the form and content of the house, with its many rooms and its exits and entrances, is through Binah (understanding) specifically. But "by Daas" all the chambers are filled with precious wealth, etc.

ולהבין את כל זה צריך להקדים הקדמה אחת בביאור ענין סדר השתלשלות די"ס [די' ספירות] דאצי' איך הוא סדרם ואופנם.

To understand all this, we must first set down one introduction, explaining the matter of the order of the chain of descent (hishtalshelus) of the ten Sefiros of Atzilus: what their order and manner are.

ומצינו בזה בדברי המקובלים (בע"ח [בעץ חיים] ובפרדס) שני אופנים אשר לכאורה הם כמעט הפכים. האופן הא' שבחי' השתלשלות הם זה תחת זה.

Now we find on this, in the words of the Kabbalists (in Etz Chaim and in Pardes), two modes which, seemingly, are almost opposites. The first mode: that the levels of the hishtalshelus are one beneath the other.

דהיינו שבחי' בינה נאצלה מבחי' חכמה ובחי' דעת מבחי' בינה. וג' אלו הן ג"ר [ג' ראשונות]. ומהם נאצלו חג"ת [חסד גבורה תפארת] ג"כ ע"ד הנ"ל.

That is, the level of Binah was emanated from the level of Chochmah, and the level of Daas from the level of Binah. And these three are the first three [Sefiros]. And from them Chesed (kindness), Gevurah (restraint) and Tiferes (beauty) were emanated, likewise in the manner described above.

4 והנה ציור גשמי הלז הוא עד"מ מבשרי אחזה כו'. כמו עשר כחות הנפש שמתלבשים בתוך אברי הגוף שראשית הגילוי הוא בחכמה שהיא בחי' הברקת השכל בבחי' נקודה כו'.

Now this physical depiction is, by way of analogy, [as in] "From my flesh I behold," etc.: like the ten powers of the soul that are clothed within the limbs of the body, where the first revelation is in Chochmah, which is the level of the flash of intellect, in the manner of a point, etc.

ונק' חכמה כח מ"ה [מה] כו' לפי שעדיין אינה מושגת ונק' בחי' י' נקודה כו' וממנה נמשכת בחי' בינה התפשטות ההשגה באורך ורוחב.

And Chochmah is called "ko'ach mah" (the potential of "what"), etc., because it is not yet grasped; and it is called the level of the yud, a point, etc. And from it the level of Binah is drawn forth: the expansion of comprehension in length and breadth.

5 והוא בחי' ה' כו' והן הם אב ואם המולידות את המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] כי לפי שכלו והתבוננותו בדבר הוא מוליד אהבה לדבר ההוא או יראה ממנו כו'.

This is the level of the hei, etc. And these are the father and mother that give birth to the emotive attributes (middos), love and awe; for according to his intellect and his contemplation of a thing, he gives birth to love for that thing or awe of it, etc.

וכמו"כ [וכמו כן] למעלה בעולם האצי' בסדר השתלשלות הי"ס [הי' ספירות] בחי' ח"ע [חכמה עילאה] דאצי' היא ראשית הגילוי והיא בחי' י' של שם הוי' שעדיין אינה בבחי' גילוי והחכמה מאין תמצא

So too above, in the World of Atzilus, in the order of the chain of descent of the ten Sefiros: the level of supernal Chochmah of Atzilus is the beginning of revelation, and it is the level of the yud of the Name Havayah, which is not yet in a state of revelation, "and Chochmah is found from ayin (nothingness)";

ולכן התלבשות אור א"ס בחכמה דוקא ומבחי' חכמה נמשכה בחי' בינה דאצי' שהוא בחי' גילוי ההתפשטות באורך ורוחב הנקי' ה'.

and therefore the Infinite Light (Or Ein Sof) is clothed in Chochmah specifically. And from the level of Chochmah the level of Binah of Atzilus was drawn forth, which is the level of the revelation of expansion in length and breadth, called the hei,

6 ונק' אם הבנים. והאופן הב' של סדר ההשתלשלות שהם בציור ג' קווין חח"ן [חכמה חסד נצח] בקו ימין כו'.

and it is called "the mother of the children." And the second mode of the order of the chain of descent is that they are in the form of three lines: Chochmah, Chesed and Netzach in the right line, etc.

נמצא לפי סדר זה בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] אין נמשכות זו מזו. וגם המדות כולן אין עיקר המשכתן מן הג"ר [הגי ראשונות] מאחר שחו"ב [שחכמה ובינה] עומדות בב' קווין מקבילות כו'.

It follows that according to this order, the levels of Chochmah, Binah and Daas are not drawn one from another. And also, none of the middos derives mainly from the first three [Sefiros], since Chochmah and Binah stand in two parallel lines, etc.

7 והנה עיקר ההפרש שבין ב' הבחי' בסדר ההשתלשלות הנ"ל הוא בב' אופנים. הא' שלפי סדר הא' שחב"ד [שחכמה בינה ודעת] הם זו תחת זו נמצא שהדעת עומד למטה מחו"ב [מחכמה ובינה].

Now the main difference between the two modes in the order of the chain of descent mentioned above is in two respects. The first: according to the first order, in which Chochmah, Binah and Daas are one beneath the other, it follows that Daas stands below Chochmah and Binah

ולמעלה מחו"ג [מחסד וגבורה] כי הוא הממשיך הארת החו"ב [החכמה ובינה] לחו"ג [לחסד וגבורה]. משא"כ לפי סדר הב' שהם בג' קווין

and above Chesed and Gevurah, for it is what draws the illumination of Chochmah and Binah into Chesed and Gevurah. This is not so according to the second order, in which they are in three lines:

נמצא שהדעת הוא בקו האמצעי ואינו עומד תחת חו"ב [חכמה ובינה] רק תחת הכתר והוא ממשיך הארת הכתר לחו"ב [לחכמה ובינה] ולחו"ג [ולחסד וגבורה] כמשי"ת [כמו שיתבאר].

it follows that Daas is in the middle line and does not stand beneath Chochmah and Binah, but only beneath Keser (the Crown), and it draws the illumination of Keser into Chochmah and Binah and into Chesed and Gevurah, as will be explained.

8 והבי' שלפי סדר הא' עיקר הולדת ומציאו' [ומציאות] המדות הוא מחו"ב [מחכמה ובינה] ע"י הדעת הממשיך כנ"ל.

And the second: according to the first order, the main birth and existence of the middos is from Chochmah and Binah, through Daas which draws [them] down, as above.

משא"כ לפי סדר הב' הן נמשכות מבחי' הכתר ע"י הדעת הממשיך בהן הארת הכתר דוקא. והענין הוא דשניהם אמת.

This is not so according to the second order: they are drawn from the level of Keser, through Daas, which draws into them the illumination of Keser specifically. And the explanation is that both are true.

9 ויובן זה ע"פ מה שנודע שיש ב' בחי' דעת. דעת עליון ודעת תחתון. דעת העליון הוא הנמשך מבחי' הכתר ומחבר ומייחד לחו"ב [לחכמה ובינה] וחו"ג [וחסד וגבורה]

This will be understood from what is known, that there are two levels of Daas: upper Daas and lower Daas. Upper Daas is that which is drawn from the level of Keser and connects and unites Chochmah and Binah, and Chesed and Gevurah,

ע"י הארת הכתר ודעת התחתון הוא הדעת המתפשט בתוך המדות להמשיך בהן הארת חו"ב [חכמה ובינה]. וגם הנה נודע שיש ב' בחי' מדות.

through the illumination of Keser. And lower Daas is the Daas that spreads within the middos, to draw into them the illumination of Chochmah and Binah. And it is also known that there are two levels of middos.

הא' מדות שעיקר מציאותן הוא מחו"ב [מחכמה ובינה] עד"מ באדם למטה כשהמדות הן רק לפי השכל שהשכל הוא המולידן וקטן ששכלו קצר כו'.

The first: middos whose main existence is from Chochmah and Binah — by way of analogy, in man below, when the middos are only according to the intellect, for the intellect is what gives birth to them; and a child, whose intellect is short, etc.

והב' הוא בחי' המדות שמקורן ושרשן למעלה מן השכל רק שיוצאין ונמשכין דרך השכל וכמ"ש ברי"מ [ברעיא מהימנא] דז"א בעתיקא אחיד ותליא כו' וכמ"ש באריכות במ"א:

And the second is the level of middos whose source and root are above the intellect, only that they go out and are drawn by way of the intellect; as is written in the Ra'aya Mehemna that Z'eir Anpin is attached to and hangs upon Atika, etc., and as is explained at length elsewhere.

10 ומעתה יובנו ויבוארו ב' הבחי' בסדר ההשתלשלות על נכון. כי הנה הסדר הב' שהן בג' קווין כו' היינו בענין המדות שאין עיקר מציאותן מחו"ב [מחכמה ובינה] כ"א מבחי' הכתר שמאיר בהן

And now the two levels in the order of the chain of descent will be properly understood and explained. For the second order, in which they are in three lines, etc., concerns the middos whose main existence is not from Chochmah and Binah but from the level of Keser, which shines in them,

וכמאמר דז"א בעתיקא אחיד ותליא הנ"ל והיינו ע"י בחינת דעת העליון הנ"ל שהוא מבחי' הכתר ומחבר ומייחד בחינת חו"ב [חכמה ובינה] כו' שנמצא בחינת הדעת עומד בין חו"ב [חכמה ובינה] ותחת הכתר כו'.

as in the saying mentioned above, that "Z'eir Anpin is attached to and hangs upon Atika." And this is through the level of upper Daas mentioned above, which is from the level of Keser and connects and unites the level of Chochmah and Binah, etc., so that the level of Daas turns out to stand between Chochmah and Binah and beneath Keser, etc.

משא"כ סדר הא' היינו בבחינת המדות שמציאותן הוא רק מן השכל והיינו ע"י בחינת דעת התחתון המתפשט בתוך המדות ומאיר בהן הארת חו"ב [חכמה ובינה] כו':

Whereas the first order concerns the level of the middos whose existence is only from the intellect; and this is through the level of lower Daas, which spreads within the middos and shines into them the illumination of Chochmah and Binah, etc.

11 ולהבין כל הדברים הנ"ל בתוספת ביאור צריך להבין תחלה בחי' הדעת מהו. ומתחלה נבאר בחי' הדעת התחתון וממנו יובן בחי' דעת העליון. דהנה כבר נתבאר למעלה כי עיקר הולדת המדות הוא מחו"ב [מחכמה ובינה].

To understand all the above with further explanation, we must first understand what the level of Daas is. And first we will explain the level of lower Daas, and from it the level of upper Daas will be understood. For it was already explained above that the main birth of the middos is from Chochmah and Binah.

12 וצריך להבין בחי' דעת מהו משמש. אך הענין הוא דהדעת בכל מקום הוא מבחי' הפנימית.

We need to understand what function Daas serves. But the matter is that Daas, everywhere, is of the level of the inner [dimension].

וכמו"כ [וכמו כן] כאן בחי' הדעת המתפשט בתוך המדות הוא פנימי' [פנימיות / פנימית] המדות שהוא תכלית הבירור שלהן כי הדעת

So too here, the level of Daas that spreads within the middos is the inner dimension (pnimiyus) of the middos, which is their ultimate refinement. For Daas

היינו התקשרות ומחמת התקשרות בחי' חו"ב [חכמה ובינה] בתוך המדות מברר ומבדיל בין טו"ר [טוב ורע] שלא תהיינה המדות מעורבות טו"ר [טוב ורע] כי המדות בטבען כתולדותן יכולות להיות מעורבות טו"ר [טוב ורע].

means connection; and because of the connection of the level of Chochmah and Binah within the middos, it refines and distinguishes between good and evil, so that the middos will not be mixed of good and evil. For the middos, by their nature, as they are born, can be mixed of good and evil.

13 ולכן יניקת החיצוני' [החיצונים] הן מן המדות כמו אברהם שיצא ממנו ישמעאל כו'. וכמו"כ [וכמו כן] בעבודת ה' מבחי' האהבה וההתפעלות כרשפי אש על ידי ההתבוננות בגדולת ה' בשעת התפלה יוכל לבא אח"כ לידי כעס.

Therefore the nurture of the external [forces] is from the middos, as with Avraham, from whom Yishmael came forth, etc. And so too in the service of G-d: from the level of love and the arousal "like flashes of fire," [that comes] through contemplating the greatness of G-d during prayer, one can afterwards come to anger.

ומוכרח להיות שגם בשעת התפלה היה קצת תערובת זר. שאם היתה בבחי' אלקות לבד שהוא גילוי אור ה' על נפשו בשעת התפלה.

It must necessarily be that even during prayer there was some slight admixture of something foreign. For if it had been of the level of G-dliness alone, which is the revelation of G-d's light upon his soul during prayer,

מאין בא אח"כ לידי כעס וכדומה שהוא בחי' יניקת החיצוני' [החיצונים]. כנודע שאין יניקת החיצונים רק מבחי' אחוריים דשם אלקים שהוא ענין בחי' ההסתר כו'

**from where would he afterwards come to anger and the like, which is the level of the nurture of the external [forces]? As is known, the external forces draw nurture only from the level of the back (achorayim) of the Name Elokim, which is the matter of the level of concealment, etc.**

(וצ"ע [וצריך עיון] בתניא פכ"ח וצ"ל דמ"ש כאן קצת תערובת זר היינו מצד התלבשות הנה"ב [הנפש הבהמית] והמדות שבה הן הם המעורבות טו"ר [טוב ורע]. ולפי שהנפש האלקי' מלובשת בה כו'. וההוכחה היא שגם בשעת התפלה לא יצאה מנרתקה ומהתלבשותה לגמרי מכל וכל כו'.

(And this requires examination [in light of] Tanya, chapter 28. And one must say that what is said here, "some slight admixture of something foreign," is on account of the clothing in the animal soul, whose middos are the ones that are mixed of good and evil; and because the G-dly soul is clothed in it, etc. And the proof is that even during prayer it did not leave its sheath and its clothing entirely, altogether, etc.

והיינו ממש כמש"ש [כמה שכתוב שם] פכ"ח שהקליפה מתאמצת כו'. וגם מן הראי' [הראייה] שיתבאר מעובדא דר"ח [דרבי חנינא] ב"ת [בן תרדיון] משמע ג"כ כמ"ש דהתם ג"כ קס"ד שטעה בנפשו מחמת טבעיות נפשו הבהמית שאפשר שסייעה בעבודתו כמש"ת [כמו שיתבאר]):

**And this is exactly as is written there in chapter 28, that the kelipah exerts itself, etc. And also from the proof that will be explained from the incident of Rabbi Chanina ben Teradyon it is implied likewise, as stated, for there too it entered his mind that he had erred about himself because of the naturalness of his animal soul, which may have assisted in his service, as will be explained.)**

14 ובזה יובן מעשה דר' [דרבי] יוסי בן קיסמא עם ר' [רבי] חנינא בן תרדיון שאמר תמה אני אם לא ישרפו אותך כו'. והשיבו מן השמים ירחמו וא"ל [ואמר ליה] אני אומר לך דברי טעם כו'.

**With this will be understood the story of Rabbi Yose ben Kisma with Rabbi Chanina ben Teradyon, [to whom] he said, "I will be amazed if they do not burn you," etc. And he answered him, "Heaven will have mercy"; and he said to him, "I am telling you words of reason," etc.**

15 וא"ל [ואמר ליה] ר"ח [רבי חנינא] מה אני לחיי עוה"ב [עולם הבא]. וא"ל [ואמר ליה] כלום מעשה כו'. והשיבו מעות פורים וכו' וחלקתים לעניים.

**And Rabbi Chanina said to him, "What am I [destined for] as to the life of the World to Come?" And he said to him, "Has any deed come to your hand?" etc. And he answered him, "Purim money," etc., "and I divided it among the poor."**

ע"כ [עד כאן]. ולכאורה מאד תמוה שאלתו מה הוא לעוה"ב [לעולם הבא]. אם הוא מוסר נפשו על קדוה"ש [קידוש השם] שהי' [שהיה] מקהיל קהלו' [קהלות] ברבים לא יהי' [יהיה] לו עדיין חלק לעוה"ב [לעולם הבא].

End of quote. Now, seemingly, his question, what [awaits] him in the World to Come, is very puzzling: if he is giving up his life for the sanctification of G-d's Name, in that he was gathering assemblies in public, would he still not have a share in the World to Come?

16 וגם מה שאל ר' [רבי] יוסי כלום מעשה בא לידך. מהו התשובה על שאלתו כו'. אך הענין שהי' [שהיה] ר' [רבי] חנינא בן תרדיון מסופק בעצמו ענין מסירת

And also, what did Rabbi Yose ask, "Has any deed come to your hand?" What kind of answer is this to his question? etc. But the matter is that Rabbi Chanina ben Teradyon was in doubt about himself concerning the matter of his giving up

נפשו בשביל עסק התורה אם הוא באמיתות לש"ש [לשם שמים] בלבד אף שהי' [שהיה] צדיק מופלג ולומד לשמה באמת מ"מ לפי שיש בנ"א [בני אדם] שמצד טבעו ומזגו ומדותיו להמשיך חשק ותשוקת כל לבבו אל למוד החכמות.

his life for the sake of occupying himself with Torah: whether it was truly for the sake of Heaven alone. Although he was an outstanding tzaddik and truly studied for its own sake, nevertheless, since there are people who, by their nature, their temperament and their middos, draw the desire and longing of their whole heart to the study of the sciences,

17 ולהיות תמיד מחשבתו ולבו ושכלו דבוק בהן. והרא' [והראיה] מהפילסופים מהאומות הקדמונים שהיו שרים גדולים לא יחסר להם כל מעדני עולם.

and for their thought, heart and intellect to be always attached to them. And the proof is from the philosophers of the ancient nations, who were great ministers lacking none of the world's delicacies,

היו עוזבים כל תענוגי' ועוסקים בכל לבבם ותשוקת נפשם בלמוד החכמות. כל היום והלילה אין מחשבתו פנויה.

[yet] they would leave all pleasures and occupy themselves with all their heart and the longing of their soul in the study of the sciences; all day and night his thought is not free

18 ולהבין ולהעמיק בענין החכמות ותערב לנפשו ותתענג בהם כ"כ [כל כך] כמו זולתו בכל תענוגי העולם. וזה אינו להם מצד אמונתם

[from seeking] to understand and to go deeply into the matter of the sciences, and it is pleasant to his soul and he delights in them as much as another [delights] in all the pleasures of the world. And this was not for them on account of their faith,

שהם היו גוים עובדי כוכבים שאין להם שום הכרח ואמונה שיגרום להם סבת עסקם בחכמותיהם בתכונה ותשבורת ופילסופיא חכמת החיצוני' [החיצונים] תענוג נפלא כ"א מצד מזג טבעם מאד תכריח בחשק נפלא שנולד בטבע כזה.

for they were star-worshipping gentiles, who have no compulsion or faith that would cause them to have, in their occupation with their sciences — astronomy, mathematics and philosophy, external wisdom — a wondrous delight; but only on account of the temperament of their nature, which compels [them] very strongly, with a wondrous desire that is born in such a nature.

19 ויש מהם נולד במזג אחר שלא יתאווה ויחשוק לחכמות אף כי יבינם אין לו תענוג להשים מחשבתו בהם אפי' [אפילו] רגע אחת רק אחר שרירות לבו רק רע כל היום לזאת תכלה נפשו.

And there is one among them born with a different temperament, who does not crave and desire the sciences; even though he understands them, he has no pleasure in setting his thought on them even for one moment, but only after the stubbornness of his heart, "only evil all the day"; for this his soul yearns.

20 וסבת זה הוא מצד המרות. יש שגובר בו מרה הלבנה שאין ביכלתו לצמצם מחשבתו בדבר א' אף שהוא שכלי ולא יתענג בו כלל.

And the cause of this is the humors. There is one in whom white bile dominates, who is unable to concentrate his thought on one thing, even though it is intellectual, and he takes no delight in it at all.

ויש שגובר בו מרה שחורה בתולדתו תשתוקק נפשו מאד אל החכמה כל חפציה לא ישוו בה כאש' [כאשר] כ"ז [כל זה] מבואר בח"פ [בשמונה פרקים] להרמב"ם [להרבי משה בן מימון] ע"ש פ"ח [פרק ח'].

And there is one in whom black bile dominates from birth: his soul longs greatly for wisdom, "all [other] desires cannot compare to it" — as all this is explained in the Rambam's Eight Chapters; see there, chapter 8.

21 ולכן גם בישראל ימצא טבעיים מחולקים כמותם. אך שתמשיך נפשו לדבר הנהוג בישראל כמו ענין למוד התורה שבע"פ [שבעל פה]. יחשוק נפשו ולבו להגות בה יום ולילה לא ישבות.

Therefore among Jews too one will find natures divided like theirs; but [in a Jew] his soul will be drawn to a thing customary among Jews, such as the study of the Oral Torah: his soul and heart will long to meditate in it day and night without ceasing.

ולפיכך ר"ח [רבי חנינא] ב"ת [בן תרדיון] היה ירא שמא גם מצד טבעו גופני' גורם לו מסירת נפשו בעד החכמה אף שבודאי אינו אלא מעט מזעיר מ"מ אין זה לה' לבדו כו'.

Therefore Rabbi Chanina ben Teradyon feared that perhaps his bodily nature too was causing his self-sacrifice for the sake of wisdom. Although it was certainly only a tiny bit, nevertheless this is not "to Havayah alone," etc.

22 ושאל מר' [מרבי] יוסי היאך הוא משיג בו. אם הוא מנוחלי העוה"ב [העולם הבא] שאין בלבו אלא אחד כו'. והשיבו זה לא יבורר כי"א אם בא מעשה לידך.

And he asked Rabbi Yose how he could ascertain this about himself: whether he is among those who inherit the World to Come, in whose heart there is only One, etc. And he answered him: this can be clarified only if a deed has come to your hand.

פי' נסיון שהחילוק בו שאם הוא מצד טבע הגוף אף שיחשוק חשק נפלא עכ"פ [על כל פנים] לא יגיע למס"נ [למסירות נפש] כו' ואמר לו שמעות פורים כו'

That is, a test, in which the distinction [lies]: if it comes from the nature of the body, then even though he desires with a wondrous desire, in any case it will not reach self-sacrifice (mesirus nefesh), etc. And he told him that the Purim money, etc.,

שהוא ענין פיזור ממון שזה אות ומופת שאין במס"נ [במסירות נפש] שלו אפילו שרש המרה כו'. שמדת המרה שחורה הנ"ל גורמת מדת הקמצנות.

which is a matter of distributing money — this is a sign and proof that in his self-sacrifice there is not even the root of the humor, etc. For the trait of black bile mentioned above causes the trait of miserliness,

23 והמרה הלבנה הפיזור כו' לכן השיבו א"כ מחלקך יהא חלקי שמזה מובן שמס"נ [שמסירות נפש] על התורה הוא רק לפי שאין בלבו אלא אחד ואין בו תערובת טבעית כלל.

and white bile [causes] distributing [money], etc. Therefore he answered him, "If so, may my portion be of your portion." From this it is understood that his self-sacrifice for the Torah is only because in his heart there is only One, and there is no natural admixture in it at all.

ומכ"ז [ומכל זה] מובן שיוכל להיות במדות הנפש בחי' תערובת שאפי' [שאפילו] במדה שנראה ודאי טוב גמור יוכל להיות שיש בזה עדיין קצת תערובת כו'.

From all this it is understood that there can be, in the middos of the soul, a level of admixture, so that even in a middah that seems certainly entirely good, it can be that there is still some slight admixture in it, etc.

ולכן כדי שיהי' [שיהיה] בירור המדות לתכליתן הוא ע"י בחי' הדעת. והיינו שהוא ממשיך פנימי' [פנימיות / פנימית] המדות

Therefore, for there to be refinement of the middos to their ultimate [degree], it is through the level of Daas; that is, it draws out the inner dimension of the middos.

כי עיקר תערובת טו"ר [טוב ורע] זה שייך בחיצוני' הלב משא"כ בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] הלב כו' (עיין מש"ל [מה שכתוב לעיל] בסוף ד"ה להבין ענין הברכות כו').

For this admixture of good and evil pertains mainly to the outer dimension of the heart, which is not so in the level of the inner dimension of the heart, etc. (See what was written above, at the end of the discourse beginning "To understand the matter of the blessings," etc.)

והנה כ"ז [כל זה] בבחי' דעת התחתון המתפשט במדות אהוי"ר [אהבה ויראה]. שהדעת הזה הוא תחת הבינה ואהבה שנולדה מהבינה והדעת נק' אהבת עולם.

Now all this is on the level of lower Daas, which spreads into the middos of love and awe. For this Daas is beneath Binah; and the love that is born from Binah and Daas is called ahavas olam (worldly love).

ובזוהר נק' אהבה זוטא. ומתוך זה נוכל להבין ג"כ בבחי' דעת העליון. כי הנה יש ב' מיני מדות.

And in the Zohar it is called ahavah zuta (lesser love). And from this we can also understand the level of upper Daas. For there are two kinds of middos.

האי המדות הנולדי' מהשכל וכשהם נולדים ונמשכים מהשכל ע"י הדעת אז הם בבחי' פנימיות ובבירור יותר מכל סיג.

The first: the middos that are born from the intellect; and when they are born and drawn from the intellect through Daas, they are in a state of inwardness, and refined, more [free] from all dross.

24 והבי' הם המדות שלמעלה מהשכל. ונק' אהבה רבה שיש בכל נפש. ולמעלה הוא בחי' מדות שבכתר חו"ג [חסד וגבורה] דא"א

And the second are the middos that are above the intellect; [this love] is called ahavah rabbah (great love), which is in every soul. And above, it is the level of the middos within Keser: the Chesed and Gevurah of Arich Anpin,

שהם למעלה מהשכל שהוא חו"ב [חכמה ובינה] רק שנמשכים דרך מעבר בחו"ב [בחכמה ובינה]. והם נמשכים ע"י הדעת שעומד בקו האמצעי. מכוון תחת הכתר.

which are above the intellect, that is, Chochmah and Binah, only that they are drawn by way of passage through Chochmah and Binah. And they are drawn through the Daas that stands in the middle line, aligned directly beneath Keser.

משא"כ חו"ב [חכמה ובינה] הם חח"ן [חכמה חסד נצח] מימין בג"ה [בינה גבורה הוד] משמאל לכן ע"י הדעת זה נמשכים המדות דכתר שהם מדות שלמעלה מהשכל להיות נמשכין בז"א.

Whereas Chochmah and Binah are Chochmah, Chesed and Netzach on the right [and] Binah, Gevurah and Hod on the left. Therefore, through this Daas, the middos of Keser, which are middos above the intellect, are drawn so as to be drawn into Z'eir Anpin.

ולמטה הוא הגילוי במדות שבלב כו' ובחי' אה"ר [אהבה רבה] זו ישנה ג"כ בכל א' וכמ"ש בתניא (ס"פ מ"ו) ע"פ בהמות הייתי עמך בהמות לשון רבים כו' דעת העליון הכולל חו"ג [חסד וגבורה] כו' ע"ש.

And below, it is the revelation in the middos of the heart, etc. And this level of ahavah rabbah is also present in everyone, as is written in Tanya (end of chapter 46) on the verse, "I was as beasts (behemos) with You" — behemos is plural, etc., the upper Daas that includes Chesed and Gevurah, etc.; see there.

וזהו ענין רבקה שהוא בחי' קשר וחבור של שלש או ארבע בקר יחד להיותה בחי' אה"ר [אהבה רבה] שהוא המדות שלמעלה מהשכל שהם בחינת התכללות כל המדות יחד ואין בהם התחלקות כלל

And this is the idea of Rivkah, which is the level of a tie and binding together of three or four cattle; for she is the level of ahavah rabbah, which is the middos above the intellect, which are the level of the inclusion of all the middos together, with no division among them at all

(וכנ"ל שדעת כולל חו"ג [חסד וגבורה] שהן תרין עטרין הנמשכים מכתפין דאריך) כי בהמדות שעיקר התהוותן הוא מהשכל שייך התחלקו' [התחלקות] המדרגה

(and as above, that Daas includes Chesed and Gevurah, which are the "two crowns" drawn from the shoulders of Arich [Anpin]). For in the middos whose main coming-into-being is from the intellect, division of levels applies,

כי אותו השכל שמוליד אהבה הוא אינו אותה ההשכלה המוליד יראה ואותו השכל שמוליד יראה אינו המוליד אהבה.

for the very intellect that gives birth to love is not the same intellection that gives birth to awe, and the intellect that gives birth to awe is not the one that gives birth to love.

ולכן המדות הנולדים מהן הן בחי' ענפין מתפרדין זמ"ז [זה מזה] משא"כ בלמעלה מהשכל אין שייך התחלקות כלל והוא ע"ד ההפרש בין עולם העקודים לעולם הנקודים.

Therefore the middos born from them are the level of branches that separate from one another; whereas in what is above the intellect, division does not apply at all. And this is like the difference between the World of Akudim and the World of Nekudim:

שבעקודי' כל הע"ס [העשר ספירות] עקודי' [עקודים] בכלי' [בכלים / בכלי] א' ואין בהם התחלקות כלל. משא"כ בנקודים הם י' נקודות מחולקי'.

that in Akudim all ten Sefiros are bound together in one vessel, and there is no division among them at all; whereas in Nekudim they are ten separate points.

והיינו משום כי נקודים הוא מבחינת חכמה (כי בענין טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] הנקודות בחינת חכמה כו') ושם שייך התחלקות אבל העקודים הוא מבחי' כתר דשם הוא למעלה מההתחלקות.

And this is because Nekudim is from the level of Chochmah (for in the matter of ta'amim, nekudos, tagin and osiyos, the nekudos are the level of Chochmah, etc.), and there division applies; but Akudim is from the level of Keser, for there it is above division.

ולכן בחי' המדות שלמעלה מהשכל הנק' אה"ר [אהבה רבה] שיש בכל נפש זה נק' בחי' רבקה שהוא קשר וחבור כמה בהמות דר"ל [דרוצה לומר] התכללות המדות יחדו ממש.

Therefore the level of the middos above the intellect, called ahavah rabbah, which is in every soul — this is called the level of Rivkah, which is a tie and binding of several beasts; that is to say, the actual inclusion of the middos together.

וז"ש [וזהו שכתוב] ותרד העינה יש לפרשו כפשוטו לי' [לשון] ירידה ממש כי החכ' [החכמה] נק' מעיין. כי והחכמה מאין תמצא מבחי' כתר כמו המעיין הנובע מתחת לארץ. ונהר הוא בחי' בינה.

And this is [the meaning of] what is written, "And she went down to the spring": it can be explained according to its plain meaning, an expression of actual descent. For Chochmah is called a spring, since "Chochmah is found from ayin (nothingness)," from the level of Keser, like a spring that wells up from beneath the earth. And a river is the level of Binah.

והנה לגבי רבקה שהם המדות שבכתר א"כ ההמשכה בחו"ב [בחכמה ובינה] נק' ותרד העינה (ועמ"ש בפי' ויוציאנו ה' אלקינו ממצרים. או"א [אבא ואימא] שהלבישו לזרועות דא"א כו') ותמלא כדה היינו כ"ד ספרין דאורייתא.

Now, in relation to Rivkah, which is the middos within Keser, the drawing-down into Chochmah and Binah is therefore called "and she went down to the spring" (and see what is written in the explanation of "And Havayah our G-d brought us out of Egypt": Abba and Imma, which clothed the arms of Arich Anpin, etc.). "And she filled her pitcher (kadah)": this is the twenty-four (kad) books of the Torah,

דאורי' [דאורייתא] מחכמה נפקת. ובעבודה הוא שע"י האה"ר [האהבה רבה] ממשיכים התגלות אור א"ס בחכמה ובתורה דמחכמה נפקת.

for the Torah comes forth from Chochmah. And in divine service, this is that through ahavah rabbah one draws down the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) into Chochmah and into the Torah, which comes forth from Chochmah.

ותעל כי באמת ירידה זו עלייה היא כי פי' אורייתא מחכמה נפקת היינו שהתגלותה היא מחכמה

"And she came up": for in truth this descent is an ascent. For the meaning of "the Torah comes forth from Chochmah" is that its revelation is from Chochmah,

אבל שרשה למעלה מהחכמה כי תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם תר"ך עמודי אור שהם בחי' כתר וא"כ התורה נמשכת מחכ' [מחכמה] שבכתר

but its root is above Chochmah. For the 613 mitzvos of the Torah, together with the seven mitzvos of the Rabbis, are the 620 pillars of light, which are the level of Keser; and so the Torah is drawn from the Chochmah within Keser,

שהיא גבוה מבחי' המדות שבכתר הנק' רבקה של שלש בקר כנ"ל (ועמ"ש במ"א בענין תנופת שתי הלחם ע"ג שני הכבשים):

which is higher than the level of the middos within Keser, called Rivkah of three cattle, as above. (And see what is written elsewhere on the matter of the waving of the two loaves upon the two lambs.)

25 וזהו מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. והיינו להיות שאהבה זו היא בחי' אה"ר [אהבה רבה] ששרשה למעלה מהשכל ע"כ לא ישקיטו המים

And this is [the meaning of] "Many waters cannot extinguish the love." That is, since this love is the level of ahavah rabbah, whose root is above the intellect, therefore the many waters

רבים והנהרות שהן השגות אלקות הנמשכים מחו"ב [מחכמה ובינה] דאצי' את האהבה זו כיון ששרשה למעלה מכל ההשגות ונמשכה מבחי' דעת עליון הממשיך בחי' מדות שבכתר כו'.

and the rivers — which are comprehensions of G-dliness drawn from Chochmah and Binah of Atzilus — cannot quench this love, since its root is above all comprehensions and it is drawn from the level of upper Daas, which draws down the level of the middos within Keser, etc.

אך אם יתן איש את כל הון ביתו בוז יבוזו לשון ביזה ושלל כי ביתו קאי על אותיות התורה דכתיב בחכמה יבנה בית.

But "If a man would give all the wealth of his house… boz yavuzu" — an expression of plunder and spoil. For "his house" refers to the letters of the Torah, as it is written, "With Chochmah a house is built."

26 והון ביתו היינו מ"ש ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים והיינו בחי' דעת העליון שממשיך גילוי בחי' הכתר שלמעלה מהחכמה.

And "the wealth of his house" is what is written, "And by Daas the chambers are filled with all precious and pleasant wealth"; and this is the level of upper Daas, which draws down the revelation of the level of Keser, which is above Chochmah.

ודעת זה מחבר חו"ב [חכמה ובינה] שהם תושב"כ [תורה שבכתב] ותושבע"פ [ותורה שבעל פה] וממשיך בהן אור הכתר דהיינו להיות גילוי רצון העליון איך לעשות הסוכה והציצית והתפילין.

And this Daas connects Chochmah and Binah, which are the Written Torah and the Oral Torah, and draws into them the light of Keser; that is, that there be a revelation of the Supreme Will: how to make the sukkah, the tzitzis and the tefillin.

ולכן גם בחי' אה"ר [אהבה רבה] הנ"ל תתרוה צמאונה ע"י גילוי זה כיון שהוא ג"כ המשכת דעת עליון ולא עוד

Therefore the above-mentioned level of ahavah rabbah too will have its thirst quenched through this revelation, since it too is a drawing-down of upper Daas. And not only that,

אלא שהוא המשכה מבחי' גבוה יותר הרבה מהמשכת המדות שלמעלה מהשכל כי המדות הם בחי' ז"ת [ז' תחתונות] דא"א.

but it is a drawing-down from a level much higher than the drawing-down of the middos that are above the intellect; for the middos are the level of the seven lower [Sefiros] of Arich Anpin,

אבל הון ביתו הוא התורה זהו בחי' ג"ר [ג' ראשונות] דא"א (ועמ"ש בדרוש השופר שהכתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים שיש בו מבחי' תחתונה שבמאציל והוא בחי' ג"ר [ג' ראשונות] דא"א.

whereas "the wealth of his house," which is the Torah, is the level of the first three [Sefiros] of Arich Anpin. (And see what is written in the discourse on the shofar, that Keser is intermediary between the Emanator and the emanated, for it has [something] of the lowest level of the Emanator, and this is the level of the first three of Arich Anpin;

ויש בו בחי' שרש הנאצלים והוא מז"ת [מזי תחתונות] ע"ש. וא"כ מובן איך שבחי' זו דהון ביתו הנמשך ע"י התורה שהוא מבחי' ג"ר [גי ראשונות] גבוה לאין קץ גם מבחי' המדות שלמעלה מהשכל שהן בחי' ז"ת [זי תחתונות] כו'.

and it has the level of the root of the emanated, and this is from the seven lower [Sefiros]; see there. Accordingly, it is understood how this level of "the wealth of his house," which is drawn through the Torah, being from the level of the first three, is infinitely higher even than the level of the middos that are above the intellect, which are the level of the seven lower [Sefiros], etc.

וזהו ותרד העינה כו' ותעל שהיא עלייה גדולה למעלה מבחי' רבקה. וביאור הענין שדעת זה שנמשך ע"י התורה דהיינו מ"ש הון ביתו גבוה מבחי' דעת הממשיך אה"ר [אהבה רבה] יובן עם מ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' שמות ע"פ

And this is "And she went down to the spring," etc., "and she came up": which is a great ascent, above the level of Rivkah. And the explanation of the matter — that this Daas, which is drawn through the Torah, namely what is written, "the wealth of his house," is higher than the level of the Daas that draws down ahavah rabbah — will be understood with what is written in the Arizal's Likkutei Torah, Parshas Shemos, on the verse

כי סר לראות שבחי' דעת הכולל תרין עטרין עם היותן מדות דכתר הוא למטה מבחינת דעת הכולל תרין אחסנתוי דאו"א [דאבא ואימא] כו' שממשיך ב"פ [בי פעמים] קדמאין שהם בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] שבחו"ג [שבחסד וגבורה] דא"א.

"[And Havayah saw] that he turned aside to see": that the level of the Daas that includes the "two crowns," though they are the middos of Keser, is below the level of the Daas that includes the "two inheritances" of Abba and Imma, etc., which draws down the first two joints, which are the level of Chochmah, Binah and Daas within the Chesed and Gevurah of Arich Anpin.

ועמ"ש בפ' ראה אנכי נותן בענין יום יום יעמס לנו כו' ע"ש. ויובן שייכות ש"י עולמות לדעת זה. וגם דעת זה שרשו עוד גבוה יותר דהיינו מתקון ואמת כו'. וז"ש [וזהו שכתוב] תורת אמת כו').

And see what is written in Parshas Re'eh, [on] "See, I set before you," on the matter of "Day by day He loads us," etc.; see there. And the connection of the 310 worlds to this Daas will be understood. And also, the root of this Daas is higher still, namely from the tikkun "and truth," etc. And this is [the meaning of] what is written, "The Torah of truth," etc.)

ובכ"ז [ובכל זה] יובן מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] דחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום. דצ"ל מספר מאה דוקא. אלא

With all this will be understood the saying of our Sages, of blessed memory, that a person is obliged to recite one hundred blessings every day. [Why] must it be the number one hundred specifically? But

כי פי' א"ת [אל תקרי] מה אלא מאה כי מה היינו בחי' מלי ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וצריך להמשיך מבחי' סוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין].

the explanation: "Do not read mah (what) but me'ah (one hundred)." For mah is the level of Malchus, the light that fills all worlds (memalei kol almin); and one must draw down from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) into memalei kol almin.

והוא ע"י הכתר שהוא הממוצע בין המאציל לנאצלים. ולכן צ"ל מאה ברכות דוקא להמשיך מע"ס [מעשר ספירות] דא"א הכלולים מעשר

And this is through Keser, which is the intermediary between the Emanator and the emanated. Therefore there must be one hundred blessings specifically, to draw down from the ten Sefiros of Arich Anpin, [each] comprising ten,

דהיינו שיהי' [שיהיה] ההמשכה גם מג"ר [מגי ראשונות] דא"א כנ"ל. וזהו ונאם הגבר הוקם ע"ל שהע"ן מורה על ז"ת [ז' תחתונות]. והלמ"ד על ג"ר [ג' ראשונות].

that is, so that the drawing-down be also from the first three [Sefiros] of Arich Anpin, as above. And this is [the meaning of] "The saying of the man raised on high (al)," for the ayin indicates the seven lower [Sefiros], and the lamed the first three.

(ובזה יובן משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שהיו מתים ק' אנשים בכל יום עד שתקן דוד מאה ברכות. וצ"ל השייכות שע"י המאה ברכות פסקו מלמות).

(And with this will be understood what our Sages, of blessed memory, said: that one hundred people used to die every day until David instituted one hundred blessings. And the connection must be explained: how, through the hundred blessings, they stopped dying.)

אך הענין כי הנה ע"י גילוי זה דסוכ"ע יהיה תח"ה [תחיית המתים] לע"ל [לעתיד לבוא]. והנה ענין תחיית המתים שיהיה גוף עם קרביים ומעיים וחי וקים לעולם בלי אכילה ושתיה.

But the matter is that through this revelation of sovev kol almin, the Resurrection of the Dead will take place in the Time to Come. Now the idea of the Resurrection of the Dead is that there will be a body with innards and intestines, living and enduring forever without eating and drinking.

ואיך הוא זה אלא ע"י שיהי' [שיהיה] גילוי סוכ"ע דקמיה שוה רוחניות וגשמיות ממש. ע"כ גם הגוף יוכל לחיות מזה.

And how can this be, except through there being a revelation of sovev kol almin, before which spirituality and physicality are truly equal? Therefore the body too will be able to live from this.

27 ועד"מ באדם יש ב' מיני המשכות. הא' בבחי' פנימיות השכל במוח. ומדות בלב. כח המעשה ביד כו'.

And by way of analogy: in man there are two kinds of drawing-down. The first is in the manner of inwardness: the intellect in the brain, and the middos in the heart, the power of action in the hand, etc.

והב' בחי' מקיף והוא הרצון והמחשבה שישנו אפילו ברגל שמיד כשרוצה להניע רגלו תתנענע רגלו כו'.

And the second is the level of the encompassing (makif): this is the will and the thought, which are present even in the foot; for as soon as he wants to move his foot, his foot moves, etc.

ואע"פ [ואף על פי] שהרגל אינו כלי לגילוי המחשבה מ"מ פועל בו המחשבה וזהו בחי' מקיף. ועד"ז גם הגוף הגשמי יקבל חיות וקיום למזון מאור א"ס ב"ה ממש ודי"ל [ודי למבין]:

And although the foot is not a vessel for the revelation of thought, nevertheless the thought acts upon it; and this is the level of the encompassing. And in the same way, the physical body too will receive life-force and existence, as nourishment, from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself. And this is sufficient for the understanding.

**LikuteiTorah.com**
THE CHASSIDISHE PARSHA

# About this edition

**This edition contains the Hebrew text and the English translation.**

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

**This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/**

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

---

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

---

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/torah-ohr/toldos/3/

---

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok